

[Anker Jørgensen]

mange år været et handicap, og det har også givet næring til den opfattelse, at Nordisk Råd ikke var noget, man behøvede at tage særlig højtideligt.

Det var naturligvis nok nervøsiteten i forbindelse med de konflikter, der kunne opstå mellem Norges, Danmarks og Islands medlemskab af NATO på den ene side og så Finland og Sverige, der mere eller mindre klart førte en neutralitetspolitik. En sådan formynderisk indstilling over for det nordiske samarbejde var og er urimelig, og i praksis har parlamentarerne da også for længst brudt vejen ved at diskutere og markere holdninger til mange udenrigspolitiske spørgsmål.

Det blev først taget lidt ilde op, men nu accepteres det tilsyneladende. Det samarbejde og den fredsskabende politik, som Norden har stået for, er netop en afgørende ting, som i et eller andet omfang kan være med til at præge den verden, som ellers har været opdelt i blokke og stærke modsætninger. Vi må f.eks. også – bare for at tage et eksempel – nu klart interessere os for den fredens dagsorden, som De Forenede Nationer har lagt frem. Jeg mener, at det er både sundt og ganske normalt og demokratisk, at vi selvfølgelig også fremover – uden at skulle have restriktive udenrigsministre i hærerne på os – ikke alene må, men også skal diskutere sikkerhedspolitik.

Det vigtigste i statsministerens rapport er den klare tilkendegivelse af, at Nordisk Råd ikke blot skal bruges til at formidle det normale samarbejde internt i Norden; det skal også bruges til at koordinere samarbejdet, den overordnede eller generelle politik, som de nordiske lande vil kunne gøre gældende i den europæiske udvikling.

Netop her var der tidligere en underlig jomfrunalsk holdning: Man mente ikke, at Norden kunne blande sig i EF's forhold. Andre har advaret imod, at vi skulle optræde som en blok. Jeg mener nu ikke, at vi behøver at optræde som en blok, men derimod så langt som overhovedet muligt skal koordinere Nordens interesser og ideer til, hvorledes vi mener Europa bør udvikle sig.

Det er klart, at mulighederne for at realisere dette også hænger sammen med, at flere lande på et eller andet tidspunkt også bliver medlemmer af EF, men lad mig understrege, at allerede nu og i den nærmeste fremtid kan Norden

tilkendegive sine synspunkter og direkte eller indirekte være med til at påvirke EF.

Det gælder på det sociale og velfærdsmæssige område, det gælder samarbejdet med brede, folkelige organisationer, det gælder arbejdsmiljø og miljøet i naturen og samfundet, det gælder den offentlige kultur- og uddannelsespolitik, det gælder respekten for det enkelte menneske, men også respekten for de enkelte landes suverænitet. Det er i hvert fald principielt tilkendegivet gennem det såkaldte nærhedsprincip i Maastrichtaftalen.

Men behovet for at understrege dette er åbenbart større, end vi troede. Udviklingen efter folkeafstemningen den 2. juni har vist, at der også er et behov og en vågnende forståelse for dette i flere EF-lande. Her kan Norden også gøre sine synspunkter gældende.

Selv om vi altså ikke er enige med statsministrene i alle detaljer i deres rapport, er de overordnede synspunkter så gode og rigtige, at jeg på Socialdemokratiets vegne kan sige, at vi vil være positive i det videre samarbejde om at udvikle Nordisk Råd og nordisk samarbejde i overensstemmelse med hovedsynspunkterne i denne rapport.

Helge Adam Møller (KF):

Tak til statsministeren for en god og fremsynet redegørelse om det fremtidige samarbejde mellem de nordiske lande! Også en tak til de øvrige fire nordiske statsministre, idet dagens redegørelse jo som fundament har den erklæring om nordisk samarbejde, som Nordens fem statsministre blev enige om på deres møde på Bornholm den 17. august i år.

Det er i dag naturligt at kaste et kort blik tilbage på det formaliserede nordiske samarbejde, som det har udviklet sig gennem de senere mere end 40 år.

Det nordiske samarbejde udviklede sig hurtigt til et banebrydende og enestående regionalt samarbejde. Lad mig nøjes med at henvise til aftaler som Den Nordiske Socialkonvention, Den Nordiske Pasunion og Det Fælles Nordiske Arbejdsmarked. Jo, det nordiske samarbejde i 1950'erne og i 1960'erne var præget af en stærk dynamik, hvor område efter område blev omfattet af samarbejde.

Men det kan ikke nægtes, at samarbejdet mistede meget af sin kraft, ja, faktisk stagnerede i løbet af 1970'erne og 1980'erne. Det ene